emanaſſent, liberè diſponendi facultatem concedimus per præſentes. Et quia iſti Summi Pontifices prædeceſſores noſtri couſueverunt ſe in conceſſionibus gratiarum expectativarum [f] perſonis benè meritis exhibere liberales, noſtræ intentionis exiſtit concedere in Regno, Delphinatu, terris & dominiis regni hujuſmodi ultra gratias expectativas per nos in eiſdem Regno, Delphinatu, terris, & dominiis conceſſas (quibus in aliquo præjudicare non intendimus per præſentes, quáſque in ſuo robore permanere volumus) ſex perſonis idoneis regnicolis, ſex alias gratias expectativas ad quamlibet collationem, proviſionem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem ſingulorum ex Prælatis, & aliis perſonis prædictis. Ex quibus quidem ſex gratiis duæ gratiæ expectativæ concedentur duobus Clericis regnicolis idoneis; pro quibus Rex ipſe, & chariſſima in Chriſto filia noſtra Regina, ac dilectus filius nobilis vir Delphinus Vienen. necnon Magiſtri & Præſidentes, ac alii Officiarii, in aliquo ex Parlamento Regis ejuſdem Regni nobis ſuper hoc unanimiter ſupplicabunt, qui duo nominati per Regem & Reginam, Delphinum, Magiſtros, Præſidentes, & Officiarios præfatos gaudeant prærogativis ad inſtar familiarium noſtrorum continuorum commenſalium. Ipſiſque ſex gratiis conſumptis, alias ſex gratias ſimiles, aliis ſex gratiis perſonis idoneis modo & formâ præmiſſis concedere intendimus. Volumus autem, ac ejuſdem auctoritate & tenore præſentium decernimus & declaramus, beneficia, quæ venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Roma. Eccleſ. Cardinalium familiares continui commenſales eorum familiaritate durante in Regno, Delphinatu, terris, & dominiis præfatis obtinent, & in poſterum obtinebunt, diſpoſitioni Apoſtolicæ in poſterum cenſeri reſervata, quandiu duntaxat Cardinales præfati vitam duxerint in humanis, ac poſt obitum eorumdem Cardinalium per ſex annos continuè ſequentes. Quibus quidem ſex annis elapſis, alii ad quos eorumdem beneficiorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, ſeu quævis alia diſpoſitio aliàs pertinet: de beneficiis familiarium hujuſmodi in Regno, Delphinatu, terris, & dominiis præfatis conſiſtentibus, in prædictis menſibus diſponere valeant, hujuſmodi reſervatione non obſtante. Concedimus etiam, quòd beneficiorum, quæ promovendi per nos, dignitates, ſeu beneficia conſiſtorialia ipſarum proviſionum per nos de eorum perſonis faciendarum, obtinebunt, ac in quibus, & ad quæ jus eis quomodolibet competit, ac competere poterit: per promotiones ac dignitates, & alia beneficia conſiſtorialia prædicta, ac munus conſecrationis eiſdem promovendis impendendum, ſeu lapſum temporis de conſecrandis Epiſcopis à ſacris Canonibus definiti vacaturorum, ſi promotiones ipſæ in aliquo ex ſupradictis menſibus fiant, niſi beneficia ipſa eſſent, aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ, ut præfertur, reſervata, ad Prælatos & perſonas ſupradictas. Si verò in aliis menſibus promotiones eiſdem fieri contingat, ad nos & Roma. Pontifices ſucceſſores noſtros collatio, proviſio, & omnimoda diſpoſitio pertineat. Et quoniam Sedis Apoſt. Notariorum magnus reperitur numerus, eorumdem Notariorum, qui habitum per ejuſdem Sedis Notarios geſtari ſolitum publicè & continuè geſtant, & in poſterum geſtabunt, beneficia in eiſdem Regno, Delphinatu, & terris conſiſtentia, duntaxat cenſeantur reſervata: quódque [g] omnes & ſingulæ cauſæ beneficiales in partibus coram Judicibus competentibus uſque ad definitivam incluſivè: in prima duntaxat inſtantia, in qua nulli ante definitivam licet appellare, nec appellatio, ſi fuerit emiſſa, debeat admitti, niſi ab interlocutoria, vel à gravamine negotium principale minimè concernente, quod non poſſit per appellationem à definitiva ſententia reparari. In aliis verò inſtantiis in Romana Curia tractentur, cognoſcantur, & fine debito terminentur. Cauſæ verò beneficiales pendentes in dicta curia inter noſtros, aut dictorum Cardinalium familiares continuos commenſales ipſis Cardinalibus, in eadem curia præſentibus, ſeu in aliqua legatione, aut recreationis causâ ſecedentibus, necnon præfatæ Sedis officiales, officia actu exercentes, aut alios à præmiſſis, qui per ſex menſes curiam prædictam ſecuti ſunt, & ſequuntur de præſenti, curiales, & quoſcunque alios eorum adverſarios, ſuper quibuſvis beneficiis eiſdem adverſariis auctoritate ordinaria collatis, per illos, quibus commiſiſſe reperiuntur, ſeu alios per nos ad id deputatos, ſeu etiam deputandos Judices audiantur, cognoſcantur, decidantur, finéque debito terminentur, ac executioni debitæ demandentur. Ceteræ verò ſimiles cauſæ beneficiales inter quoſcunque alios pendentes, & quæ quibuſvis Judicibus, ſeu Auditoribus commiſſæ reperiantur, aliquibus Judicibus competentibus in Regno Franciæ, auctoritate Apoſtolica committantur audiendæ, & cognoſcendæ, decidendæ, & fine debito terminandæ, cum neceſſaria earundem cauſarum advocatione. Præterea, quia aliquæ ex ſupradictis cauſis in eadem Roma. Curia ſuper petitorio, & diverſis curiis ipſius Regni ſuper poſſeſſorio tractantur: volumus, quòd in eiſdem cauſis in diverſis curiis ſuper petitorio & poſſeſſorio unico & eodem contextu pendentibus, ſuſpenſo petitorio, & cenſuris ſuper hoc latis, in poſſeſſorio in curiis eorumdem Judicum, coram quibus cauſæ poſſeſſorii pendeant, de præſenti procedant, cauſæque ipſæ ſuper hujuſmodi poſſeſſorio intra biennium terminentur & finiantur. Alioquin biennio elapſo liceat partibus ipſis procedere ſuper petitorio, & ulteriùs dictis cauſis expeditis ſuper poſſeſſorio, aut hujuſmodi biennio elapſo, altera partium litigantium coram Judice competenti, auctoritate Apoſtolica deputato poterit jus ſuum proſequi, ipſéque Apoſtolicus Judex intra aliud biennium cauſam in petitorio terminare teneatur. Quod ſi non fecerit, cauſa ipſa ab eo avocata, & lis penitùs extincta cenſeatur. Et ſi forſan aliquis eorumdem Judicum cujuſvis ſibi commiſſæ cauſæ expeditionem malitiosè prorogare, aut differre præſumpſerit, excommunicationis, & omnium Beneficiorum ſuorum privationis pœnas ipſo facto incurrat; à qua quidem excommunicationis pœna abſolvi nequeat, niſi à nobis & ſucceſſoribus noſtris Rom. Pontificibus, præterquam in mortis articulo [h]: quódque de cetero in Literis expediendis in Regno Franciæ, Delphinatu, & terris, aliiſque dominiis prædictis ſerventur taxæ ſuper hoc editæ per Joan. XXII. Papam præfatum, & exceſſus, ſi qui fuerint, corrigantur. Et quia propter aſſiduas guerras & novitates, quæ continuè vigent in dicto Regno, prætenditur Eccleſias, dum vacant gravatas, in taxa etiam reformata in Concilio Conſtantienſi, quæ reducta eſt ad medietatem antiquæ taxæ, quòd gravatus in eadem taxa Prælatus promovendus ſolvat communia & minuta ſervitia, quæ plures ex Gallis Annatam vocant, tantùm pro vera æſtimatione fructuum Eccleſiæ & Monaſterii, ad quæ ſit promotus, eáque in dicta Cancellaria & Camera Apoſtolica inviolabiliter obſervari mandamus. Et quia in ſupradictis conceſſionibus Regnum ac Regem maxima ſumus charitate complexi, credendum eſt, non immeritò, ut ſe devotos & obedientes erga ſanctam Romanam Eccleſiam exhibeant. Quare volumus & eiſdem auctoritate & tenore ſtatuimus, quòd præfatus Rex intra quatuor menſes præmiſſa acceptare & obſervare, ac in Regno, Delphinatu & dominiis hujuſmodi obſervari facere, necnon intra alios duos præfatos quatuor immediatè ſequentes menſes ſuper acceptatione & obſervatione, aliiſque præmiſſis omnibus & ſingulis per ſuas patentes Literas nos & Sedem præfatam certificare teneatur. Alioquin præſentes literæ, & inde ſecuta quæcunque ſint caſſa & irrita, nulliúſque roboris vel momenti. Nos enim extunc irritum decernimus & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum conceſſionis, intentionis, voluntatis, conſtitutionis, declarationis, indulti, mandati, & ſtatuti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ M. CCCCLXXII. ſeptimo Idus Auguſti, Pontificatûs noſtri anno primo.

[f] Gratias expectativas & mandata de providendo nemini ampliùs concedi decrevit Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 19.

[g] Vide Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *de refor. c.* 20.

[h] In mortis articulo nulla eſt caſuum reſervatio: atque ideò omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibuſvis peccatis & cenſuris abſolvere poſſunt. Concilium Trid. *ſeſſ.* 14. *c.* 7. *de caſuum reſervatione.*

II. Sixtus IV. [c. an. 1478. *Romæ.*]

Diſcordia inter Religioſos Mendicantes, & Eccleſiarum Parœcialium Rectores in partibus Germaniæ quatuor Delegatis commiſſa, per eos ſub certis formis & modis in pacem & concordiam converſa fuit: quam Romanus Pontifex confirmat, præcipiens ſub pœna excommunicationis illam à Prælatis obſervari.

VIces illius, qui ſupra petram ædificavit Eccleſiam ſuam, meritis licèt inſufficientibus, gerentes in terris, & per ejus immaculata veſtigia, quantùm nobis ex alto conceditur, incedere ſatagentes, inter Chriſti fideles quoslibet, & præſertim ſub uno atque eodem Sacerdotii vexillo nobiſcum Deo militantes, pacem & charitatem inducere, & inductam confovere, vigilanti ſolicitudine meditamur aſſiduè, & quæ iis contraria ſunt falce vigilantiæ Paſtoralis ad radicem poſita ſubmovere, prout rerum & temporum circumſtantiæ id non immeritò expoſcere dignoſcuntur. *Matt.* 16. Nuper ſiquidem pro parte tam venerabilium fratrum noſtrorum Maguntinen. & Treve. Archiepiſcoporum, ac Herbipolen. & Vvormacien. & Spiren. Epiſcoporum, quàm dilecti filii nobilis viri Philippi Comitis Palatini Rheni, & Ducis Bavariæ, qui unus ex Electoribus Romani Imperii exiſtit, ad noſtrum pervenit auditum, quòd inter dilectos filios Prædicatorum, Minorum, & Carmelitarum Ordinum Profeſſores, & nonnullos Parœcialium Rectores, & alios etiam Eccleſiarum Prælatos, inſtigante illo qui tanquam leo rugiens circuit quærens quem devoret: in partibus Germaniæ, & præſertim in oppido Eslingen. Conſtan. Diœceſ. ſuſcitata ſunt nonnulla diſſenſionum & ſcandalorum fomenta ex certis cauſis tunc nobis expreſſis, quæ niſi per vigilantiam Paſtoralis officii celeriter ſuccidantur, poſſent ad ſcandalum non modicum Chriſti fidelium illarum partium faciliter pervenire. Nos igitur attendentes, quòd Sacro-Sancta Rom. Eccleſ. ab ejus fundatione primæva in ordine Sacerdotali, quem Petrus Apoſtolus, & ejus ſucceſſores obſervarunt, inſtituta, & per viros providos & Sacerdotes virtuoſos adaucta, & longiſſimis temporibus feliciter conſervata extitit. Rurſúſque animadvertentes, quòd hodiernis temporibus hominum creſcente malitia, niſi ager Dominicus cultoribus idoneis, buccinatoribus Spiritûs Sancti, & præconibus verbi Dei, qui præter ceteros in Ordinibus fratrum Mendicantium

gratia aſſiſtente Divina, in copioſo numero reperiuntur) aſſiduè coleretur, vepribus malorum, & ſentibus vitiorum omnium celeriter obrueretur: non potuimus non ab intimis cordis noſtri dolere, quòd inter tales viros, qui ſe mutua charitate diligere, & alter alterius, juxta Apoſtolum, onera portare deberent; *Gal.* 6. diſcordiæ ſeminarium excitaretur. Unde cùm vellemus ſuper his, eâ quâ decet maturitate conſulere, Venerabilibus Fratribus noſtris Gulielmo Hoſtienſi, & Angelo Præneſtin. Epiſcopis; & dilectis filiis noſtris Juliano, tituli Sancti Petri ad vincula, ac Petro, tituli Sancti Sixti, Presbyteris Cardinalibus, vivæ vocis oraculo commiſimus, & mandavimus, ut à ſingulis Partibus prædictis, vel eorum Procuratoribus legitimis, auditis hinc inde propoſitis, inter eas concordiam tractarent. Qui quidem Epiſcopi & Cardinales ſtatutis loco & tempore, convocatis, auditis, & intellectis, Partibus prædictis, ut præfertur, & in præmiſſis graviter & conſultè procedentes, Partes ipſas de communi earumdem conſenſu, ad concordiam infrà ſcriptam perduxerunt. Videlicet, quòd ipſi Parœciani Sacerdotes de cetero non dicant à Mendicantibus hæreſes proceſſiſſe; cùm in veritate fides noſtra ſit illuminata, & Eccleſia exaltata per eoſdem, & præſertim per Ordines Prædicatorum & Minorum, ut Jura teſtantur. Quódque Fratres Mendicantes non prædicent, populos Parœcianos non teneri audire Miſſam in eorum Parœciis diebus Feſtivis & Dominicis; cùm jure ſit cautum illis diebus Parœcianos teneri audire Miſſam in eorum Parœciali Eccleſia; niſi forſan ex honeſta cauſa ab ipſa Eccleſia ſe abſentarent. Quódque etiam nec Fratres, nec Curati inducant aliquo modo Laicos ad eligendum ſepulturam apud eos, & benè caveant propter pœnas quas imponunt Canones, cùm ſit libera. Quòd etiam ipſi Mendicantes deſiſtant prædicare, quòd Parœciani non ſint obligati, ſaltem in Paſchate, proprio confiteri Sacerdoti: quia de jure [i] tenetur Parœcianus, ſaltem in Paſchate, proprio confiteri Sacerdoti. Per hoc tamen ipſi Fratres Mendicantes non cenſeantur excluſi quominus ſecundùm juris communis & privilegiorum eiſdem conceſſorum diſpoſitionem, confeſſiones audire, & pœnitentias injungere valeant. Quòd etiam de cetero inter ipſos Fratres Mendicantes, & Curatos, quoad effectum prædicandi, Horas cantandi, & campanas pulſandi, ſervetur conſuetudo antiqua, quæ temporibus antiquis ſervata fuit in ipſo oppido Eslingenſi. Et caſu quo veniat aliqua occaſio ſive neceſſitas, non fiat commutatio temporis, vel horæ, in ipſis prædicationibus fiendis; niſi de conſenſu partium. Quódque etiam ipſi Fratres in ſermonibus eorum non detrahant Prælatis, & Rectoribus Parœcialium Eccleſiarum: neque etiam populos à ſuarum Eccleſiarum Parœcialium frequentia & acceſſu abſtrahant, ſive retrahant quoquo modo. Et vice verſa ipſi Rectores & Prælati aliquo modò non detrahant Mendicantibus; ſed illum favorem, quem poſſunt, eis impendant, & in omnibus, & per omnia præſtent: ita, ut vera unitas & perfecta charitas inter eos oſtendatur. Nos itaque illius vices gerentes in terris, qui Apoſtolis ſuis dixit: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis: *Joan.* 14. cupientes ſuper his opportunè provideri, motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra certa ſcientia & mera voluntate, concordiam prædictam, ac omnia & ſingula per præfatos Epiſcopos & Cardinales ordinata (ad hoc, ut perpetuò inconcuſſa perſiſtant) auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia approbamus & confirmamus, ac viribus perpetuò ſubſiſtere debere decernimus: ſupplentes omnes & ſingulos defectus, tam juris, quàm facti, ſi qui forſan intervenerunt in eiſdem. Injungentes nihilominus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Plebanis, Rectoribus, Curatis, necnon Prioribus, Gardianis, & ſingulis Fratribus Ordinum Mendicantium, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quam contrà facientes, & quemlibet eorum contrafacientem incurrere volumus, eo ipſo, à qua abſolvi nequeant, niſi de expreſſo conſenſu Partis læſæ, & debita ſatisfactione prævia, inviolabiliter obſervent: & quantùm in eis eſt, ab aliis obſervari faciant. Et inſuper quaſcunque lites & cauſas coram quibuſcunque cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, ſeu alibi occaſione præmiſſorum, inter dilectos filios Decanum & Capitulum Eccleſiæ Spiren. & Curatum dicti oppidi, ac Fratres prædictos indeciſas pendentes: Illarum ſtatus, tenores, & formas, & in eis geſta & actitata, præſentibus pro expreſſis habentes, ad nos harum ſerie, motu, ſcientiâ & auctoritate prædictis advocamus: & litem ſeu lites ipſas penitùs extinguimus: Et ambabus partibus prædictis, litis hujuſmodi conſortibus, ſeu illis adhærentibus perpetuum ſilentium imponimus; non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac privilegiis eiſdem Fratribus in genere vel in ſpecie conceſſis, ceteriſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. CCCCLXXVIII. XV. Kal. Julii, Pontificatûs noſtri anno ſeptimo.

[i] *Cap. Utriuſque ſexûs. de pœn. & remiſſ.*

FINIS LIBRI PRIMI.